

OHJE VUODEN 2024 TALOUSARVION LAATIMISEKSI

Strategia

Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa. Strategiassa linjataan kunnan pitkän aikavälin tavoitteet ja luodaan visio kunnan tulevaisuudesta. Pälkäneen uusi kuntastrategia *Pälkäne parasta aikaa 2030* on hyväksytty kunnanvaltuustossa 7.12.2021. Talousarvion toiminnalliset tavoitteet valmistellaan uuden strategian pohjalta.

Taloussuunnitelma ja talousarvio

Taloussuunnitelma laaditaan kolmelle seuraavalle suunnitelmavuodelle eli vuosille 2024-2026. Investoinnit suunnitellaan samalle kolmivuotiskaudelle. Talousarvio laaditaan suunnitelmakauden ensimmäiselle vuodelle eli vuodelle 2024. Valtuuston päätettäväksi esitetään talousarvio- ja taloussuunnitelma.

Käyttösuunnitelma

Toimielimet päättävät toimialansa talousarviota operatiivisemmän ohjaustason käyttösuunnitelmasta vuodelle 2024 sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt taloussuunnitelman marraskuussa 2023. Käyttösuunnitelman laatimisesta annetaan tarkemmat ohjeet vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa, jonka kunnanhallitus antaa valtuuston talousarvion hyväksymisen jälkeen joulutammikuussa. Käyttösuunnitelmien rakenne vastaa vuoden 2023 käyttösuunnitelmien rakennetta.

Taloussuunnitelman 2024-2026 ja talousarvion 2024 laatiminen

Käyttötalousosa

Koko kunnan tasolla vuoden 2024 kehys perustuu 6,9 prosentin toimintakatteen kasvuun talousarvioon 2023 nähden. Toimialojen toimintakatteet on esitetty liitteessä. Toimialojen toimintakatteet sitovat toimialoja ja toimialat valmistelevat talousarvioesityksensä annettuun kehukseen. Toimialojen toimintakatteet on esitetty siten, että vertailuvuoden 2022 luku on muutettu tarvittaessa nykyistä organisaatorakennetta vastaavaksi, jotta luvut ovat keskenään vertailukelpoisia (TP2022, TA2023 ja kehys 2024).

Henkilöstömenot

Voimassa oleva sopimuskausi kaikissa kunta- ja hyvinvointialojen työ- ja virkaehtosopimuksissa on 1.5.2022–30.4.2025. Sopimusratkaisut vuosina 2022–2025 saivat maaliskuussa 2023 lopulliset muotonsa, kun sovintoesitysten mukainen perälautaratkaisu saatiin päätökseen. Perälautaratkaisun mukaisesti yksityisten alojen sopimusratkaisut vaikuttivat kunta- ja hyvinvointialojen palkankorotuksiin. Kuluvana vuonna 2023 kustannukset kasvavat kunta-alalla peräti 4,85 prosenttia vuoden 2022 keskiarvoon verrattuna. Vuonna 2024 kunta-alan kustannukset nousevat 2,99 prosenttia edellisen eli vuoden 2023 keskiarvoon verrattuna. Paikallisten erien osuus kaikista sopimuskorotuksista on huomattavan suuri (noin 40 prosenttia) ja merkittävästi suurempi kuin vanhoissa kunta-alan sopimuksissa aiemmin tai yksityisen sektorin samaan aikaan solmituissa sopimuksissa.

Vuoden 2024 henkilöstökuluihin vaikuttavat seuraavat asiat:

- Helmikuussa 2024 kaikilla kunta- ja hyvinvointialojen sopimusaloilla tulee maksettavaksi kehittämisohjelmaan liittyvä 0,4 prosentin keskitetty järjestelyerä. Helmikuun järjestelyerä voidaan sopimusosapuolten sopimuksella siirtää kokonaan tai osittain käytettäväksi vuoden 2025 kesäkuun erän yhteydessä.
- Kesäkuussa 2024 kaikilla sopimusaloilla maksetaan 2,27 prosentin yleiskorotus ja 0,73 prosentin paikallinen erä sekä kehittämisohjelman mukainen 0,6 prosentin paikallinen erä.

Vuoden 2024 kehyksessä on huomioitu täysimääräisesti palkankorotusten kustannusvaikutus toimialoille. Palkankorotuksiin on varattu rahaa 4,2 prosenttia vuoden 2023 talousarvioon nähden. Palkankorotusten kustannusvaikutus vuodelle 2024 on noin 470 000 € (TA2023 nähden). Korotukset huomioidaan talousarvion syöttöpohjilla talouspalveluiden toimesta ja korotusvaraus sisältyy palvelualueiden kehyksiin.

Palkkatalousarvion pohjana on toukokuun 2023 palkkatiedot, joihin tehdään keskitetysti noin 6,8 %:n palkankorotukset, mikä vastaa palkankorotusten keskimääräistä vaikutusta ensi vuodelle toukokuun pohjapalkkoihin nähden. Myös lomarahaprosentti (6,00) ja palkoista maksettavat sivukuluprosentit viedään keskitetysti talouspalveluista ja talouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmä (S365 FPM) laskee ne automaattisesti sen jälkeen, kun palkkasummat on syötetty ja tallennettu talousarvion syöttöpohjalle. Budjetointiohjelmaan viedyt palkkatiedot (toukokuun palkat pohjana) tulee käydä läpi toimialoittain ennen tietojen siirtoa keskitetysti talouspalveluiden toimesta budjetointiohjelmaan (S365 FPM). Toukokuun pohjapalkkoihin tehdään tiedossa olevat tarpeelliset muutokset (poistetaan tai lisätään henkilöitä tarpeen mukaan sekä tarvittaessa tehdään muutokset palkkasummiin).

Tarkempi ohje budjetointiin annetaan myöhemmin.

Palkoista laskettavat sivukuluprosentit ovat	TA2024
KuEL-maksu, palkkaperusteinen (työntajan osuus)	16,82 %
Valtion eläkemaksu (työntajan osuus)	16,45 %
Sairausvakuutusmaksu	1,53 %
Työttömyysvakuutusmaksu	1,69 %
Tapaturmavakuutusmaksu	0,36 %
Ryhmähenkivakuutusmaksu	0,034 %

Muuta huomioitavaa

Sisäiset erät budjetoidaan keskitetysti talouspalveluiden toimesta. Sisäiset erät koostuvat sisäisistä ateria- ja siivouspalveluista, vuokrista (kiinteistöjen hoito- ja pääomavuokrat), vesimaksuista, ict-palveluista, hankinnoista, asiakas-, ja monistuspalveluista sekä postimaksuista. Sisäiset erät ovat informatiivista tietoa. Toimialojen sitovuus valtuustoon nähden on ulkoinen toimintakate.

Edelleen korkeana vallitsevan inflaation vuoksi toimialoille on myönnetty 4 %:n inflaatoraha tiliryhmiin palveluiden ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat. Edellä mainitun kustannusvaikutus on noin 280 000 euroa talousarvioon 2023 nähden.

Poistot ja poistoero

Poistot ja poistoero viedään talousarvioon keskitetysti talouspalveluiden toimesta.

Investoinnit

Investoinnit syötetään budjetointijärjestelmään (S365 FPM) keskitetysti talouspalveluiden toimesta. Kehyksessä ei anneta erityistä ohjeistusta investointien osalta eri toimialoille. Toimialoille lähetetään investointiesityslomakkeet, joihin toimialat merkkäavat investointiesityksensä. Investointiesityksissä esitetään muun muassa investoinnin taloudelliset vaikutukset (investoinnin summa sekä vaikutukset käyttötalouteen) sekä perustelut investoinnille. Investoinnit käydään läpi tämän jälkeen ensin johtoryhmässä ja sitten kunnanhallituksessa syksyn aikana. Investoinnit syötetään vuosille 2024-2026. Alle 10 000 euron investointeja ei merkitä investointeihin, vaan ne ovat käyttötalouden menoja.

Taloussuunnitelman 2024-2026 kokoaminen

Talousjohtaja koordinoi koko kunnan talousarvion valmistelua yhdessä toimialajohtajien kanssa. Toimialat antavat oman talousarvioesityksensä. Toimialojen talousarvioesitys pitää sisällään myös toiminnalliset tavoitteet, jotka johdetaan kuntastrategiasta. Talousarvion luvut tulee olla toimialoilla syötettynä talouden budjetointijärjestelmässä (S365 FPM) 16.10.2023 mennessä. Luvut syötetään talousarviovuodelle 2024. Taloussuunnitelmavuosien 2025 ja 2026 lukuihin tehdään todennäköisesti keskitetysti korotukset ja niiden budjetoinnista ohjeistetaan erikseen.

Toimialojen talousarvioesityksessä esitettävät asiat:

- toimintaympäristön muutokset 2024-2026
- keskeiset muutokset toiminnassa 2024
- keskeiset muutokset taloudessa 2024
- keskeiset muutokset henkilöstössä 2024
- riskien arviointi

Aikataulu (alustava)

12.6. budjettipohjat täytettävänä budjetointiohjelmassa (S365 FPM)

21.6. kunnanhallitus antaa talousarviokehyyksen vuodelle 2024 ja talousarvion laadintaohjeen vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille 2025–2026

kesä-syyskuu, talousarvion laadintaa toimialoilla, talousarvion luvut järjestelmässä 16.10. mennessä

19.9. mennessä investoinnit ja talousarvion toiminnallisten tavoitteiden luonnokset käyty läpi johtoryhmässä

22.-23.9. valtuustoseminaari, joista toinen päivä talousseminaaria

24.10. valtuusto päättää vuoden 2024 veroprosenteista

26.10. mennessä lautakuntien talousarvioesitykset vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille 2025 ja 2026

7.11. kunnanhallituksen 1. talousarviokäsittely

21.11. hallituksen esitys talousarvioksi ja –suunnitelmaksi

28.11. valtuusto päättää vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelmasta